



MUSIIKIN TAITEEN PERUSOPETUKSEN LAAJAN OPPIMÄÄRÄN

OPETUSSUUNNITELMA 2018

VAHVISTETTU
LAHDEN KONSERVATORIO OY:N
HALLITUKSEN KOKOUKSESSA
5.6.2018

Sisälllys

1 TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET	5
1.1 Taiteen perusopetuksen yleiset tavoitteet ja tehtävä	5
1.2 Taiteen perusopetuksen arvoperusta	5
1.3 Oppimiskäsitys.....	5
2 MUSIIKIN PERUSOPETUS LAHDEN KONSERVATORIOSSA	6
2.1 Konservatorion toiminta-ajatus	6
2.2 Konservatorion arvot.....	6
2.3 Konservatorion oppimisympäristöt.....	6
2.4 Työtavat konservatorion opetuksessa	6
2.5 Konservatorion toimintakulttuuri	6
3 OPETUSSUUNNITELMAJÄRJESTELMÄ	7
4 OPINTOJEN RAKENNE JA LAAJUUS	7
5 MUSIIKIN VARHAISKASVATUKSEN OPINTOKOKONAISUUDET, NIIDEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT SEKÄ LASKENNALLISET LAAJUUDET	8
5.1 Varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteet ja keskeisimmät sisällöt.....	8
5.2 Tavoitteet	8
5.3 Oppilaat	9
5.4 Ryhmät, niiden tavoitteet ja sisällöt	9
5.5 Opetuksen järjestäminen ja opetusmäärät	9
6 PERUSOPINTOJEN OPINTOKOKONAISUUDET, NIIDEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT SEKÄ LASKENNALLISET LAAJUUDET	10
6.1 Perusopintojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	10
6.2 Oppilaat	10
6.3 Opintokokonaisuudet ja niiden laskennalliset laajuudet.....	10
6.4 Perusopintojen tavoitteet sekä arvioinnin kohteet ja kriteerit	10
6.5 Perusopintojen opintokokonaisuudet.....	12
6.5.1 Instrumenttitaidot.....	12
6.5.2 Yhteismusisointi	13
6.5.3 Musiikin perusteet	13
6.5.4 Pop-jazz-musiikki	15
6.6 Perusopintojen todistus	16
6.7 Opintojen jatkaminen syventäviin opintoihin tai aikuisosastolle	16

7 SYVENTÄVÄT OPINTOKOKONAISUUDET, NIIDEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT SEKÄ LASKENNALLISET LAAJUUKSET	17
7.1 Syventävien opintojen keskeiset sisällöt.....	17
7.2 Oppilaat	17
7.3 Opintokokonaisuudet ja niiden laskennalliset laajuudet.....	17
7.4 Syventävien opintojen tavoitteet sekä arvioinnin kohteet ja kriteerit.....	17
7.5 Syventävien opintojen opintokokonaisuudet	19
7.5.1 Instrumenttitaidot.....	19
7.5.2 Yhteismusisointi	19
7.5.3 Musiikin perusteet	20
7.5.4 Pop-jazz-musiikki.....	21
7.6 Syventävien opintojen lopputyö	21
7.7 Päätötodistus	21
8 AIKUISTEN OPETUS.....	22
9 YHDISTELMÄTAULUKKO – PERUSOPINTOJEN JA SYVENTÄVIEN OPINTOJEN KULKU.....	23
10 OPPIMISEN ARVIOINTI.....	24
10.1 Arvioinnin tehtävä	24
10.2 Arviointi opintojen aikana	24
10.3 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen	25
10.4 Oppimäärän arviointi	25
10.5 Todistukset	25
11 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN	25
12 OPPILAAXI OTTAMISEN PERIAATTEET	25
13 YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN JA MUIDEN TAHOJEN KANSSA	26
14 TOIMINNAN JATKUVA KEHITTÄMINEN	26

1 TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET

1.1 Taiteen perusopetuksen yleiset tavoitteet ja tehtävä

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksella edistetään taidesuhteen kehittymistä ja elinikäistä taiteen harrastamista sekä annetaan valmiuksia hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Musiikin laajan oppimäärän mukaisen taiteen perusopetuksen tehtävänä on luoda edellytykset hyvän musiikkisuhteen syntymiselle. Tavoitteena on, että oppilas kehittää musiikillista osaamistaan ja iloitsee oppimisestaan. Opetus antaa valmiuksia musiikin itsenäiseen harrastamiseen ja oppilaan tavoitteiden mukaiseen musiikkiopintojen jatkamiseen muilla koulutusasteilla.

Musiikillisten taitojen kartuttamisen lisäksi oppilasta rohkaistaan opinnoissaan esteettiseen kokemiseen, luovaan ajatteluun ja tuottamiseen sekä uusien ratkaisujen etsimiseen. Opetus tukee oppilaan myönteisen minäkuvan, terveen itsetunnon ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä.

1.2 Taiteen perusopetuksen arvoperusta

Taiteen perusopetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle. Taiteen perusopetus perustuu käsitykseen jokaisen ihmisen ainutlaatuisuudesta ja arvokkuudesta yksilönä ja yhteisöjen jäsenenä. Opetuksessa edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja kunnioitetaan sukupuolen moninaisuutta. Opetus tukee ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä.

1.3 Oppimiskäsitys

Taiteen perusopetuksessa oppilas on aktiivinen toimija, joka oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien käyttö ja kehollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia.

Taiteen perusopetuksessa oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, mikä vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppiminen on kaikilla taiteenaloilla kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat keskeisiä asioita taitojen kehittymisen kannalta. Oppilaita ohjataan tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja kannustava ohjaus ja palaute vahvistavat oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.

2 MUSIIKIN PERUSOPETUS LAHDEN KONSERVATORIOSSA

2.1 Konservatorion toiminta-ajatus

Lahden konservatorio on musiikin ammatillista koulutusta sekä harrastepainotteista ja ammattiin tähtäävää tavoitteellista musiikin perusopetusta antava oppilaitos. Korkeatasoisella opetustyöllään ja monipuolisella konserttitoiminnallaan se yhteistyössä muiden musiikkialan ammattilaisten, laitosten ja järjestöjen kanssa kehittää toiminta-alueensa musiikin harrastusta, luo ympärilleen musiikille myönteistä ilmapiiriä, kasvattaa piirissään olevista ihmisistä musiikin harrastajia ja kehittää osaltaan maamme musiikkikulttuuria.

2.2 Konservatorion arvot

Konservatorion toiminnan perustana olevien arvojen mukaan

- keskeisenä tavoitteena on tasapainoisen ihmisen kasvattaminen
- jokainen lapsi on ihmisenä yhtä arvokas musiikillisesta lahjakkuudestaan riippumatta
- lasten erilaiset edellytykset ja tarpeet otetaan huomioon musiikillisten tavoitteiden asettamisessa
- konservatorio välittää oppilailleen myönteistä, rehellistä ja tinkimätöntä asennetta työtä kohtaan sekä oman ja toisen tekemän työn kunnioittamista

2.3 Konservatorion oppimisympäristöt

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan konservatorion toimitiloja, konservatorion työ-, harrastus- ja opiskeluyhteisöä sekä toimintakäytäntöjä. Lähtökohtana on, että konservatorion oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia. Ne ovat ilmapiiriltään avoimia ja myönteisiä sekä rohkaisevat ja innostavat oppilaita kehittämään osaamistaan.

Monipuolisten oppimisympäristöjen tarkoituksena on tukea oppilaiden kasvua ja innostaa heidät oppimiseen. Ne myös tarjoavat jokaiselle oppilaalle mahdollisuuden onnistumiseen ja osaamisen kokemuksiin sekä luovat edellytykset musiikkiopinnoille ominaiseen aktiiviseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa.

Asianmukaiset tilat, työvälineet ja materiaalit sekä tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö antavat mahdollisuuden musiikin opiskeluun opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja.

2.4 Työtavat konservatorion opetuksessa

Musiikin laajan oppimäärän opinnoissa painottuu oppilaan henkilökohtainen ohjaus. Oppilaalle tarjotaan myös mahdollisuus monimuotoiseen yhteismusiisointiin. Oppimista edistävät työtavat vahvistavat oppilaan motivaatiota ja itseohjautuvuutta. Työtapojen monipuolisuutta edistetään muun muassa hyödyntämällä teknologiaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Oppimaan oppimisen taidot kehittyvät, kun oppilasta ohjataan työskentelyn suunnitteluun ja arviointiin.

2.5 Konservatorion toimintakulttuuri

Konservatorion toimintakulttuuri muotoutuu työtä ohjaavista normeista, vakiintuneista käytännöistä sekä sen jäsenten ajattelu- ja toimintatavoista. Yhteinen toimintakulttuuri edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen

opetuksen toteuttamista. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa sekä vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta.

Tavoitteena on luoda oppimista ja kestävää hyvinvointia edistävä toimintakulttuuri, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Kannustavassa toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta. Yhteinen toimintakulttuuri ohjaa myös musiikkialaan liittyvien oikeudellisesti suojeltujen etujen kuten sananvapauden, yksityisyyden suojan ja tekijänoikeuksien tuntemiseen.

Toimintakulttuurin kehittäminen tarkoittaa jatkuvaa pedagogiikan ja osaamisen kehittämistä. Olennaista toimintakulttuurin kehittämisessä on oppilaitoksen johtaminen sekä opetuksen arkikäytäntöjen organisointi, suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi. Avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta tarvitaan sekä konservatorion sisäisessä että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä.

3 OPETUSSUUNNITELMAJÄRJESTELMÄ

Taiteen perusopetuksen ohjausjärjestelmän osia ovat

- laki (633/1998) ja asetus (813/1998) taiteen perusopetuksesta,
- Opetushallituksen määräys taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista, joissa määrätään perusopetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä sekä oppilaan arvioinnista ja todistukseen merkittävistä tiedoista, ja
- opetussuunnitelma, jonka koulutuksen järjestäjä laatii ja hyväksyy opetussuunnitelman perusteiden mukaan niitä tarkentaen ja täsmentäen. Koulutuksen järjestäjä suunnittelee opetuksen tarjonnan ja päättää opetuksen määrästä opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Opetuksen määrä mitoitetaan niin, että opetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa.

4 OPINTOJEN RAKENNE JA LAAJUUS

Laajan oppimäärän opinnot muodostuvat perusopinnoista ja syventävistä opinnoista sekä varhaisiän musiikkikasvatuksesta. Laajan oppimäärän laskennallinen laajuus on 1300 tuntia, josta perusopintojen laskennallinen laajuus on 800 tuntia ja syventävien opintojen 500 tuntia. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia. Laskennallinen laajuus tarkoittaa sitä, että opintokokonaisuus on suoritettu, kun siinä vaadittavat tiedot ja taidot on osoitettu opintokokonaisuuden kuvauksessa mainitulla tavalla.

Taiteen perusopetusta voidaan järjestää myös aikuisille. Perusopintoja edeltävän varhaisiän musiikkikasvatuksen laajuudesta päättää koulutuksen järjestäjä.

Perusopintojen tarkoituksena on musiikille keskeisten taitojen tavoitteellinen harjoittelu ja pitkäjänteinen kehittäminen. Syventävien opintojen tarkoituksena on opintomahdollisuuksien laajentaminen tai painottaminen. Syventäviin opintoihin sisältyy lopputyö. Sekä perusopintoihin että syventäviin opintoihin voi sisältyä keskenään vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Annettavan opetuksen tavoitteena on mahdollistaa opetussuunnitelmassa määritellyn oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen. Opetusta järjestettäessä pyritään joustavuuteen niin, että oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon.

Konservatorio määrittelee tässä opetussuunnitelmassa varhaisiän musiikkikasvatuksen, perusopintojen ja syventävien opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet ja sisällöt sekä laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

5 MUSIIKIN VARHAISKASVATUKSEN OPINTOKOKONAISUUDET, NIIDEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT SEKÄ LASKENNALLISET LAAJUUDET

5.1 Varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteet ja keskeisimmät sisällöt

Varhaisiän musiikkikasvatus on asteittain etenevää, tavoitteellista musiikkikasvatusta joka sisältää musiikkileikkikoulu-, soitinryhmä- ja musiikkivalmennustoiminnan sekä näihin läheisesti liittyvän muun toiminnan. Opetusta voidaan järjestää esimerkiksi perheryhmissä, musiikkileikkiryhmissä ja soitinryhmissä. Opetuksen keskeisimpiä periaatteita ovat musiikin kokonaisvaltainen kokeminen, elämyksellisyys sekä leikinomaisuus. Työtapoja ovat laulaminen, soittaminen, loruilminen, musiikkiliikunta, kuunteleminen ja luova leikki. Opetus on vastavuoroista ja prosessiin painottunutta. Se etenee lapsen ja lapsiryhmän omista lähtökohdista helposta vaikeampaan, yksinkertaisesta monimutkaisempaan. Taiteiden välinen integrointi liittyy varhaisiän musiikkikasvatukseen kirjallisuuden, kuvataiteiden, tanssin ja draaman työtapoja musiikkiin yhdistämällä.

Musiikkileikkikoulutoiminnassa yhdistyvät nimensä mukaisesti musiikki, leikki sekä koulu. Päämääränä on, että näiden kolmen asian tasapainoisen toteuttamisen kautta lapsi

- oppii - saa iloa ja tyydytystä oppimisestaan,
- tuntee, että saa ja voi epäonnistua - harjoittelee harjoittelemista
- kokee olevansa tärkeä ja hyväksyty juuri sellaisena kuin on
- saa käyttää mahdollisimman monipuolisesti sisäsyntyistä luovuuttaan ja mielikuvitustaan.

Näiden kokemusten kautta lapsi saa elämäänsä kestäviä rakennuspalikoita kokonaisehityksen kannalta tärkeässä elämänvaiheessa pätevien varhaisiän musiikkikasvattajien opetuksen myötä.

5.2 Tavoitteet

Varhaisiän musiikkikasvatuksen tehtävänä on tukea lapsen kokonaispersoonallisuuden kasvua

- herättämällä ja vaalimalla lapsen myönteistä asennetta musiikkia kohtaan
- kehittämällä lapsen ilmaisutaitoa ja itsetuntoa
- tukemalla sosiaalista kasvua turvallisissa pienryhmissä
- opettamalla monimuotoisia musiikillisia perustaitoja ja -valmiuksia
- tarjoamalla onnistumisen elämyksiä ja oppimisen iloa kannustavassa ilmapiirissä
- luomalla vankka omaan osallistumiseen perustuva pohja mahdolliselle elinikäiselle musiikkisuhteelle

5.3 Oppilaat

Musiikkileikkikoulun oppilaat ovat pääsääntöisesti alle kouluikäisiä.

Musiikkivalmennusryhmän sekä erityisryhmien oppilaat ovat kuitenkin laajentamassa tätä ikäjakaumaa. Musiikkileikkikoulusta pyritään musiikkiopiston perusopintoihin soveltuvuustestien kautta.

5.4 Ryhmät, niiden tavoitteet ja sisällöt

- Perheryhmät (2kk-3v.) 45 min.
- Sissaryhmät perheen eri-ikäisille lapsille ja aikuiselle 45 min.
- Erityisryhmät (3-6-v.) 45 min.
- Musiikkileikkiryhmät 3-5-vuotiaat 45 min.
- Soitinryhmät 5-vuotiaat 60 min.
- Soitinryhmät 6-vuotiaat 60 min.
- Soitinkaruselliryhmät 6-7-vuotiaat 60 min.
- Kouluikäisten musiikkivalmennusryhmät 60 min.

5.5 Opetuksen järjestäminen ja opetusmäärät

Varhaisiän musiikkikasvatus on ryhmäopetusta. Ryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon pedagoginen tarkoituksenmukaisuus, oppilasryhmän ikärakenne sekä tilan antamat mahdollisuudet.

Opetus tapahtuu 4-10 hengen ryhmissä ryhmästä riippuen. Oppitunteja on aamuisin, iltapäivisin sekä iltaisin kysynnästä riippuen. Opetusta antavat pätevät varhaisiän musiikinopettajat.

Lahden konservatorion musiikkileikkikoulu pyrkii perustamaan uusia ryhmiä seuraten ajankuvaa sekä konservatorion ja lapsiperheiden tarpeita.

6 PERUSOPINTOJEN OPINTOKOKONAISUUDET, NIIDEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT SEKÄ LASKENNALLISET LAAJUUKSET

6.1 Perusopintojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Perusopintojen tarkoituksena on innostaa oppilas musiikin tavoitteelliseen opiskeluun ja musiikillisten taitojen pitkäjänteiseen kehittämiseen. Opintojen lähtökohtana ovat oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet. Tarjoamalla tilaisuuksia monipuoliseen musiikilliseen toimintaan musiikin perusopinnot kehittävät oppilaan musiikillista ja luovaa ajattelua.

Musiikin perusopintojen keskeisenä sisältönä on monipuolinen perehtyminen oppilaan valitseman instrumentin tai instrumenttien perustekniikkaan, ohjelmistoon ja ilmaisumahdollisuuksiin. Opinnoissa tutustutaan monipuolisesti erilaisiin musiikin työvälineisiin ja työtapoihin ottaen huomioon oppilaan tavoitteet. Yhteismusisointitaitojen ja musiikin hahmottamistaitojen sekä historiatietoisuuden kehittäminen ovat olennainen osa opintoja. Eri sisältöalueiden integraatio opetuksessa vahvistaa musiikin kokonaisvaltaista hahmottamista.

6.2 Oppilaat

Perusopinnoissa voivat opiskella henkilöt, jotka on hyväksytty oppilaisiksi konservatorion johtokunnan vahvistamien perusteiden mukaisesti.

Perusopinnot on tarkoitettu pääsääntöisesti peruskouluikäisille ja syventävät opinnot lukioikäisille. Opiskelu-oikeus perusopinnoissa kestää laskennallisesti yhdeksän vuotta ja syventävissä opinnoissa laskennallisesti kolme vuotta. Joidenkin instrumenttien harrastuksen voi aloittaa vasta tietyt, soittimen vaatimat fyysiset mitat saavutettuaan. Niiden kohdalla yllä esitettyjä ikärajoja sovelletaan laskennallisesti. Opintojen laskennallisesta kestosta samoin kuin mahdollista poikkeuksista edellä mainittuihin aikarajoihin päättää rehtori.

Perusopinnot suoritettuaan tai edellä mainitut aikarajat saavutettuaan oppilas voi jatkaa syventäviin opintoihin valmistavissa opinnoissa, siirtyä syventäviin opintoihin tai aikuisosastolle (kaavio opintojen etenemisestä on sivulla 21).

Musiikin perusopintojen yhteydessä voidaan antaa opetusta valmennusryhmissä ja avoimella osastolla.

6.3 Opintokokonaisuudet ja niiden laskennalliset laajuudet

Perusopintojen laskennallinen laajuus on 800 tuntia, joka jakautuu opintokokonaisuuksittain laskennallisesti seuraavasti:

- | | |
|------------------------------------|---|
| • Instrumenttiopinnot 1 - 2 | 280 tuntia (laskennallisesti 6 vuotta x 60'/vko) |
| • Yhteismusisointi | 200 tuntia (lähtökohtaisesti koko opintojen ajan) |
| • Musiikin perusteet valm., 1 ja 2 | 180 tuntia (laskennallisesti 4 vuotta x 60'/vko) |
| • Valinnaiset opinnot | 140 tuntia (laskennallisesti 3 vuotta x 60'/vko) |

6.4 Perusopintojen tavoitteet sekä arvioinnin kohteet ja kriteerit

Tässä luvussa kuvataan Opetushallituksen vahvistamien opetussuunnitelman perusteiden mukaiset perusopintojen tavoitteet sekä niistä johdetut Lahden konservatorion määrittelemät erinomaisen osaamisen mukaiset arviointikriteerit opintojen loppuvaiheessa

tavoitteena olevan osaamisen mukaisina. Näistä erinomaisen osaamisen kriteereistä arvioija johtaa arviointitilanteessa myös muut osaamisen tasot.

Arviointikriteeri on opettajan työväline oppilaan osaamisen arviointia varten. Arviointikriteerejä käyttäen arvioidaan, kuinka hyvin oppilas on saavuttanut opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Oppilaan osaaminen arvioidaan arviointikriteerejä käyttäen, ei suhteessa toisiin oppilaisiin. Kaikessa arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan opintojen vaihe.

Esittäminen ja ilmaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta löytämään omat musiikilliset vahvuutensa ja ilmaisukeinonsa
- ohjata oppilasta elävään musiikilliseen ilmaisuun
- kannustaa oppilasta harjoittelemaan erilaisten esiintymistilanteiden hallintaa
- rohkaista oppilasta tutustumaan myös muiden taiteenalojen ilmaisukeinoihin ja taiteidenväliseen vuorovaikutukseen.

Arviointikriteerit

- Oppilaan musisointi on hänen opintojensa vaihe huomioiden elävää ja ilmaisuvoimaista. Sävelpuhtaus, rytminkäsittely ja harmoniantaju ovat korkealla tasolla. Oppilas hahmottaa musiikin muotoja ja pystyy ilmaisemaan niitä esityksessään. Hän ymmärtää omat musiikilliset vahvuutensa ja kehittämisalueensa ja toimii niiden molempien edistämiseksi. Hän hallitsee esiintymistilanteen ja esiintymiskäyttäytymisen ja hyödyntää tarvittaessa myös muiden taiteenalojen ilmaisukeinoja ja taiteidenvälisestä vuorovaikutusta.

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta oppimaan instrumentti- ja yhteismusisointitaitoja päämääränään soittimen itsenäinen hallinta ja omaehtoinen ilmaisu
- ohjata oppilasta säännölliseen harjoitteluun ja oppimisensa arviointiin
- ohjata oppilasta musisoimaan korvakuulolta sekä lukemaan ja tulkitsemaan musiikin lajille ominaisia musiikin merkitsemistapoja
- kannustaa oppilasta soveltamaan musiikin hahmotustaitojaan musisoinnissa
- tarjota oppilaalle tilaisuuksia tutustua musiikkitekologiaan työvälineenä
- ohjata oppilasta käyttämään ergonomisesti oikeita soittotapoja ja mielekkäitä harjoittelumenetelmiä
- ohjata oppilasta havainnoimaan ääniympäristöä ja suojelemaan kuuloaan.

Arviointikriteerit

- Oppilas hallitsee instrumenttinsa opintojensa vaihe huomioiden erinomaisella tavalla. Hän harjoittelee säännöllisesti ja päämäärätietoisesti sekä kykenee oppimisensa arviointiin. Hän käyttää ergonomisesti oikeita soittotapoja, havainnoi ääniympäristöä ja ymmärtää suojella kuuloaan.. Yhteismusisointitilanteissa hän hahmottaa itsensä osana musiikin kokonaisuutta ja antaa panoksensa musiikin kokonaisuuden rakentumiseksi. Hän pystyy lukemaan ja tulkitsemaan musiikin lajille ominaisia musiikin merkitsemistapoja sekä yksinkertaiseen musisointiin korvakuulolta. Hän osaa soveltaa musiikin hahmotustaitojaan musisoinnissa. Hänellä on tietoa musiikkitekologian mahdollisuuksista työvälineenä.

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta kuuntelemaan omaa musisointiaan ja mukauttamaan sen osaksi soivaa musiikillista kokonaisuutta
- ohjata oppilasta kehittämään musiikin luku- ja kirjoitustaitoaan
- ohjata oppilasta musiikin ominaispiirteiden tunnistamiseen ja rakenteiden hahmottamiseen
- tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi musiikin kuuntelijaksi ja kartuttamaan musiikin historian tuntemusta.

Arviointikriteerit

- Oppilas kuuntelee omaa musisointiaan ja mukauttaa sen osaksi soivaa musiikillista kokonaisuutta. Hän osaa lukea ja kirjoittaa musiikkia, tunnistaa musiikin ominaispiirteitä ja hahmottaa musiikin rakenteita. Hän on kiinnostunut musiikista myös kuuntelijana ja kartuttaa siten musiikin ja musiikin historian tuntemustaan.

Säveltäminen ja improvisointi

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja
- kannustaa oppilasta harjoittelemaan improvisoinnin, sovittamisen ja säveltämisen perustaitoja.

Arviointikriteerit

- Oppilas toteuttaa improvisoituja ja itse sovitettuja lyhyitä osuuksia tutuissa ja turvallisissa tilanteissa. Hän osaa luoda toistettavissa olevan musiikillisen kokonaisuuden.

6.5 Perusopintojen opintokokonaisuudet

6.5.1 Instrumenttitaidot

Musiikin perusopintojen keskeisenä sisältönä on monipuolinen perehtyminen oppilaan valitseman instrumentin perustekniikkaan, ohjelmistoon ja ilmaismahdollisuuksiin. Kuvaukset opintokokonaisuuksien sisällöstä tehdään erikseen instrumenteittain.

Säännöllinen, vähintään lukukausittainen, **esiintyminen** on tärkeä osa opintoja. Esiintymisiä voi olla hyvin erilaisissa, mahdollisimman konsertinomaisissa ympäristöissä; luokkakonserteissa, iltakonserteissa, oman soitinryhmän yhteisissä konserteissa, tasosuorituksissa, vuosikatselmuksissa jne. Näistä esiintymisistä opettaja käy oppilaan kanssa arviointikeskustelun, jossa oppilaan itsearviointilla ja mahdollisuuksien mukaan vertaisarvionnilla on merkittävä osuus.

Taiteen perusopetus on tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää. Tässä tarkoituksessa myös instrumenttitaitojen perusopinnot jakautuvat harjoitettavan ohjelmiston sekä oppiaineen sisällön ja vaikeusasteen mukaan **kolmeen tasoon**, joiden oppisisältö määritetään soittimittain erikseen. Tasolta toiselle edettäessä pidetään **tasokonsertti**. Opettaja ja oppilas suunnittelevat tasokonsertissa esitettävän ohjelman ja sen vaikeusasteen oppilaan osaamisen ja kehitysvaiheen mukaiseksi pyrkien tuomaan esiin oppilaan vahvuuksia. Tasokonsertti voidaan myös tehdä useammassa osassa.

Kustakin tasokonsertista annetaan oppilaalle **suullinen ja kirjallinen palaute**, jonka keskeisen sisällön opettaja kirjaa oppilashallintojärjestelmään. Kahdessa ensimmäisessä tasosuorituksessa arvioimassa ja palautetta antamassa on opettajan lisäksi tämän kollega, kolmannessa tasosuorituksessa kaksi kollegaa.

Solistisessa pääaineessa annetaan opetusta opintojen kulloisenkin vaiheen ja oppilaan osoittaman edistyksen mukaisesti 30 - 75 minuuttia viikossa. Nopeammin opinnoissaan edistyville pyritään näiden kehittymisen tukemiseksi antamaan enemmän opetusta, jolloin vastaavasti heidän tekemänsä tasosuoritukset ovat vaativampia ja laajempia. Soittimesta riippuen viikoittainen opetus voidaan jakaa kahteen opetusjaksoon. Henkilökohtaisen opetuksen lisäksi solistisen pääaineen opetusta pyritään täydentämään pienryhmäopetuksella.

Tasosuoritusten väliin jäävinä vuosina oppilaan edistymistä pääaineen opinnoissa seurataan **vuosikatselmuskonserteissa**. Tasosuoritusten tavoitteen pyritään tekemään konsertinomaisissa tilanteissa. Opettaja ja yksi hänen kollegansa antavat vuosikatselmuksesta oppilaalle kirjallisen palautteen, jonka opettaja tallentaa myös oppilashallintojärjestelmään.

Mahdolliset **sivuaineopinnot** suunnitellaan tukemaan oppilaan musiikillista kehitystä ja laajentamaan hänen musiikillista näkemystään. Solistisessa sivuaineessa annetaan henkilökohtaista opetusta pääsääntöisesti 30 minuuttia viikossa.

Prima vista -soitto, asteikkosoitto, soittaminen korvakuulolta ja tutustuminen improvisointiin sekä soittimesta riippuen mahdollisesti vapaa säestys ja transponointi ovat alusta asti ja koko opintojen ajan osa opetusta, joka toteutetaan kyseisessä soitinryhmässä sovitulla tavalla. Opettaja vastaa opetuksen järjestämisestä, toteuttamistavasta ja sisällöstä sekä merkitsee saadun opetuksen oppilashallintojärjestelmään.

6.5.2 Yhteismusisointi

Instrumenttiopetus ja yhteismusisointi muodostavat toisiaan täydentävän kokonaisuuden. Mahdollisuus soveltaa instrumenttitaitoja yhteismusisointiin opintojen alkuvaiheesta lähtien on tärkeä musiikin iloa luova ja opiskelumotivaatiota vahvistava tekijä. Yhteismusisoinnin opetuksessa painottuu myös ryhmän jäsenten sosiaalisten taitojen ja keskinäisen vuorovaikutuksen kehittäminen. Yhteismusisointi soittimelle tyypillisessä muodossa kuuluu jokaisen oppilaan opinto-ohjelmaan koko opintojen ajan. Yhteissoiton muotoja ovat muun muassa orkesterisoitto, kamarimusiikki ja muu pienryhmäsoitto, bändisoitto, kansanmusiikki, lied sekä soittaminen nelikätisesti. Yhteismusisoinnin opetuksen toteuttamistavat ovat suhteessa oppilaan ikään ja instrumenttitaitojen tasoon. Yhteismusisoinnin opettaja vastaa opetuksen järjestämisestä ja sisällöstä sekä merkitsee saadun opetuksen oppilashallintojärjestelmään.

6.5.3 Musiikin perusteet

Musiikin perusteiden opintojen merkitys, tavoitteet ja toteutus

Jotta soittotunneilla olisi mahdollista keskittyä erityisesti soittimen hallintaan ja musiikin tulkintaan, järjestetään lisäksi musiikin perusteiden ryhmäopetusta. Aiheeseen erikoistuneiden opettajien opastuksessa kehitetään monipuolisesti yhteismusisoinnin taitoja, musiikillista havaitsemista ja ajattelua, musiikkiin liittyvää tietoa ja sen hankintaa sekä nuottien luku- ja kirjoitustaitoa. Musiikin perusteiden opiskelua yhdistetään

mahdollisuuksien mukaan soitonopiskeluun sekä orkesteri- tai yhtymusisointiin esimerkiksi käyttämällä opiskelussa laulamisen lisäksi myös omia soittimia sekä materiaalina soitettavaa ohjelmistoa.

Musiikin perusteiden opinnoissa oppilaan on mahdollista valita kahdesta etenemisvaihtoehdosta, jotka eroavat toisistaan jonkin verran etenemisnopeuden, eri musiikkityylien painotuksen ja oppimistavoitteiden suhteen. Valinta tehdään yhteistyössä opettajien kanssa, oppilaan omat tavoitteet huomioon ottaen.

Musiikin perusteiden perusopintojen opintokokonaisuudet

Perusopinnoissa musiikin perusteiden opiskelu jakautuu kolmeen, pääsääntöisesti muusikontaitoja ja musiikinteoriaa sisältävään kokonaisuuteen sekä yhteen musiikinhistoriaa ja soitintietoutta sisältävään kokonaisuuteen. Näistä kaksi ensimmäistä ovat kaikille yhteisiä, ja jälkimmäisistä valitaan vähintään yksi. Neljänteen kokonaisuuteen sisältyvää musiikkitietoutta tuodaan rajoitetusti esille aiemminkin, sopivasti asiayhteyksiin liittyen.

Musiikin perusteiden opiskelun ajallinen sijoittuminen ja kesto

Jotta musiikin perusteiden tuntemus tulee oppilaan hyödyksi mahdollisimman pian, niiden opinnot on alle 9-vuotiaiden suositeltavaa aloittaa viimeistään toisena soiton opintovuonna ja 9-vuotiaiden tai sitä vanhempien heti soitto-opintojen alkaessa. Myös musiikin perusteiden opiskelua jo ennen soitto-opintoja pidetään suositeltavana.

Ensimmäinen musiikin perusteiden opintovuosi on tutustumisvuosi, jolloin tavoitteena ei vielä tarvitse olla ensimmäisen tason suorittaminen. Pääpaino on oppilaiden ja opettajan tutustumisessa toisiinsa ja opiskeltavaan aiheeseen, jotta oppilaat voidaan yhteistyössä soitonopettajan kanssa ohjata parhaiten sopiviin jatkoryhmiin. Tutustumisvuonna musiikin perusteita voi joissakin tapauksissa opiskella myös soitonopettajan johdolla soitotuntien yhteydessä. Mikäli oppilas on varttuneempi tai opiskellut musiikkia jo aiemmin, hän voi aloittaa suoraan sopivassa musiikin perusteiden ryhmässä ilman tutustumisvuotta.

Musiikin perusteiden etenemisvaihtoehdot:

Allegro

- etenemisnopeus on ripeä,
- toiminnallisesti keskitytään laulujen ja muun musiikin kuuntelemiseen, laulamiseen ja mahdollisuuksien mukaan soittamiseen sekä yhteismusisointitaitoihin ja niiden edellyttämään musiikin lukutaitoon,
- tyylillisesti taidemusiikilla on merkittävä osa opinnoissa,
- ohjataan improvisointiin, säveltämiseen ja sovittamiseen,
- käsitteellisesti keskitytään edellä mainittujen toimintojen edellyttämään, hyvin hallittuun tieto- ja käsitteeseen sekä musiikin kirjoitustaitoon,
- opintojen edetessä on mahdollisuus tehdä valintoja, jotka kehittävät oppilaan vahvuuksia sekä vahvistavat ja tasapainottavat osaamista esimerkiksi säveltapailun, musiikkianalyysin ja musiikkiteknologian alueilla myös musiikin jatko-opintoja ajatellen,
- ohjeellinen opintoaika tutustumisvuosi mukaan lukien on 4 - 4½ lukuvuotta, ja oppilaasta riippuen sitä on mahdollista tiivistää.

Moderato tai Andante

- etenemisnopeus on rauhallinen,
- toiminnallisesti keskitytään laulujen ja muun musiikin kuuntelemiseen, laulamiseen ja mahdollisuuksien mukaan soittamiseen sekä yhteismusisointitaitoihin ja niiden edellyttämään musiikin lukutaitoon

- tyylillisesti käytetään musiikkia monipuolisesti,
- mahdollisuuksien ja oppilaan kiinnostuksenkohteiden mukaan ohjataan improvisointiin, säveltämiseen ja sovittamiseen
- käsitteellisesti keskitytään edellä mainittujen toimintojen edellyttämään tieto- ja käsitepohjaan sekä musiikin kirjoitustaitoon, painopiste on kuitenkin musiikillisessa toiminnassa,
- opintojen viimevaiheessa on mahdollista suuntautua oppilaan kiinnostuksen kohteiden ja vahvuuksien mukaan enemmän esimerkiksi musiikin luku- ja kirjoitustaitoon, musiikinteoriaan, kuullun hahmottamiseen, improvisointiin, sovittamiseen tai säveltämiseen,
- ohjeellinen opintoaika tutustumisvuosi mukaan lukien on 5 - 5½ lukuvuotta, ja oppilaasta riippuen sitä on mahdollista jatkaa.

Oppilas voi vaihtaa etenemismuutosta toiseen, mikäli soitonopettaja ja musiikin perusteiden opettaja sitä puoltavat.

Musiikin perusteiden osaamisen arviointi

Musiikin perusteiden kollegio linjaa ja dokumentoi arvioinnin sisällön ja kriteerit opintokokonaisuuksittain. Musiikin perusteet 1, 2 ja 4 -kokonaisuudet arvioi pääsääntöisesti opettaja yksin. Musiikin perusteet 3:n arvioi opettaja kollegan kanssa. Muusta arvioinnista opintojen aikana päättää opettaja. Musiikin perusteet 3 -kokonaisuudessa pitää osoittaa riittävää taitoa vähintään rytmiluvussa, nuotista laulamissa, rytmien nuotintamisessa kuullun perusteella, melodian nuotintamisessa kuullun perusteella, yksinkertaisen harmonian tunnistamisessa kuullun perusteella sekä sävellajituntemuksessa.

Arviointiin voidaan sisällyttää kirjallisia ja suullisia koetehtäviä sekä ennalta sovittujen ja valmistettujen tehtävien koosteita, jotka ovat kirjallisissa tai sähköisesti tallennetussa muodossa. Opettaja valitsee koetehtävät opetetun perusteella itse. Arviointia voidaan tehdä useissa tilanteissa opettajan määrittelemänä ajankohtina. Arvioinnin tulos saatetaan oppilaan tietoon suullisesti tai kirjallisesti ja dokumentoidaan opintokokonaisuuksien osalta opintorekisteriin. Kun yksittäinen musiikin perusteiden kokonaisuus on saatu valmiiksi, siitä annetaan arvosana "hyväksytty". Sanallinen arvio perusopintojen päättötodistuksessa sisältää tietoa musiikin perusteissa opitun sisällöstä ja osaamisen piirteistä.

6.5.4 Pop-jazz-musiikki

Pop-jazz-musiikin opinnoissa noudatetaan musiikin tyylilajin mukaisesti soveltaen samoja vaatimuksia kuin taidemusiikin opetuksessa.

6.6 Perusopintojen todistus

Laajan oppimäärän perusopintoihin kuuluvat solistisen pääaineen tasosuoritukset, musiikin perusteiden tasosuoritukset sekä yhteismusisointi, prima vista -soitto, asteikkosoitto, soittaminen korvakuulolta ja tutustuminen improvisointiin sekä soittimesta riippuen mahdollisesti vapaa säestys ja transponointi. Kun oppilas on suorittanut laajaan oppimäärään sisältyvät perusopinnot, hänelle annetaan perusopintojen todistus. Todistukseen merkitään suoritettut opinnot sekä sanallinen arvio opinnoista.

Oppilaalle annetaan perusopintojen todistus, kun hän on osallistunut yhteismusisointiin ja on tehnyt

- 1) instrumenttiopintojen 1. ja 2. tason,
- 2) musiikin perusteiden 1. ja 2. tason sekä
- 3) jonkin seuraavista:
 - instrumenttiopintojen 3. tason,
 - musiikin perusteiden 3. kurssin tai
 - musiikin perusteiden 4. kurssin.

Todistukseen merkitään suoritettut opinnot sekä sanallinen arvio opinnoista.

6.7 Opintojen jatkaminen syventäviin opintoihin tai aikuisosastolle

Voidakseen jatkaa syventäviin opintoihin oppilaan on suoritettava luvun 6.6 kohdasta 3 kaksi kurssia. Hän voi täydentää opintojaan perusopintojen todistuksen saamisen jälkeen ja saada sitä kautta oikeuden syventäviin opintoihin.

Perusopintojen todistuksen saatuaan oppilas voi siis

- 1) täydentää opintojaan perusopintojen syventäviin opintoihin valmentavissa opinnoissa ja siirtyä ne tehtyään syventäviin opintoihin tai pyrkiä musiikin ammattiopintoihin,
- 2) jatkaa perusopinnoissa aiemmin mainittuihin ikärajoihin asti, minkä jälkeen hän siirtyy aikuisosaston oppilaaksi, tai
- 3) siirtyä suoraan aikuisosaston oppilaaksi.

7 SYVENTÄVÄT OPINTOKOKONAISUUDET, NIIDEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT SEKÄ LASKENNALLISET LAAJUUDET

7.1 Syventävien opintojen keskeiset sisällöt

Syventävien opintojen keskeisinä sisältöinä ovat oppilaan musiikillisten ilmaisukeinojen monipuolinen kehittäminen henkilökohtaisessa ohjauksessa, ohjelmiston laajentaminen sekä erilaisissa musiikillisissa kokoonpanoissa tarvittavien musisointi- ja yhteistyötaitojen edistäminen. Opintoihin sisältyy myös musiikin hahmotustaitojen, kulttuurisen ymmärryksen ja luovan ajattelun monipuolista kehittämistä. Koulutuksen järjestäjä voi laajentaa opintojen sisältöjä opetuksen tavoitteiden ja paikallisten tarpeiden pohjalta.

Musiikin syventävissä opinnoissa oppilas laajentaa tai painottaa opintojaan valitsemallaan tavalla koulutuksen järjestäjän tarjonnan pohjalta. Opintojen aikana oppilas suunnittelee ja valmistaa musiikillista osaamista osoittavan laajan oppimäärän lopputyön, joka voi muodostua erilaisista kokonaisuuksista tai keskittyä tiettyyn syvennettyyn osaamiseen. Oppilas asettaa lopputyön tavoitteet ja päättää lopputyön toteutustavan yhteistyössä opettajiensa kanssa konservatorion opetustarjonnan pohjalta.

7.2 Oppilaat

Syventävissä opinnoissa voivat opiskella henkilöt, jotka ovat suorittaneet perustason oppimäärän. Opiskeluoikeus syventävissä opinnoissa kestää laskennallisesti kolme vuotta. Laajan oppimäärän päättötodistuksen saamisen jälkeen oppilas voi pyrkiä musiikin ammattiopintoihin, aikuisosaston oppilaaksi tai, jos hän on suorittanut syventävien opintojen oppimäärän lyhyemmässä ajassa kuin kolmessa vuodessa, jatkaa opiskeluaan syventävissä opinnoissa kunnes opiskeluoikeuden enimmäisaika tulee täyteen.

7.3 Opintokokonaisuudet ja niiden laskennalliset laajuudet

Syventävien opintojen laskennallinen laajuus on 500 tuntia, joka jakautuu opintokokonaisuuksittain laskennallisesti seuraavasti:

- | | |
|-------------------------|--|
| • Instrumenttiopinnot D | 140 tuntia (laskennallisesti 2-3 vuotta x 60'/vko) |
| • Yhteismusisointi | 140 tuntia (lähtökohtaisesti koko opintojen ajan) |
| • Musiikin perusteet | 140 tuntia (laskennallisesti 2 vuotta x 90'/vko) |
| • Lopputyö | 80 tuntia (laskennallisesti) |

7.4 Syventävien opintojen tavoitteet sekä arvioinnin kohteet ja kriteerit

Esittäminen ja ilmaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta syventämään musiikillista ilmaisuaan
- kannustaa oppilasta kehittämään edelleen musiikin tulkintaan ja esittämiseen tarvittavia taitoja valitsemiensa painopisteiden mukaisesti
- rohkaista oppilasta käyttämään musiikkia monipuolisesti ilmaisun välineenä
- ohjata oppilasta soveltamaan omassa ilmaisussaan myös muiden taiteenalojen ilmaisukeinoja.

Arviointikriteerit

- Oppilaan musisointi on hänen opintojensa vaihe huomioiden elävää ja ilmaisuvoimaista. Sävelpuhtaus, rytminkäsittely ja harmoniantaju ovat korkealla tasolla. Oppilas käyttää musiikkia monipuolisesti ilmaisun välineenä. Hän ymmärtää omat musiikilliset vahvuutensa ja kehittämisalueensa ja toimii niiden molempien edistämiseksi. Hän hallitsee esiintymistilanteen ja esiintymiskäyttäytymisen ja hyödyntää tarvittaessa myös muiden taiteenalojen ilmaisukeinoja ja taiteidenvälistä vuorovaikutusta.

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

Opetuksen tavoitteena on

- auttaa oppilasta asettamaan tavoitteita opiskelulle ja suuntaamaan omaa oppimistaan
- opastaa oppilasta arvioimaan edistymistään ja nauttimaan osaamisestaan
- ohjata oppilasta harjoittelemaan taitoja kehittävää ohjelmistoa sekä itsenäisesti että ryhmän jäsenenä
- ohjata oppilasta huolehtimaan fyysisestä toimintakyvystään sekä ergonomiasta ja kuulonsuojelusta musisoidessaan.

Arviointikriteerit

- Oppilas asettaa tavoitteita opiskelulle ja toimii näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Hän harjoittelee säännöllisesti, päämäärätietoisesti ja monipuolisesti. Hän arvioi edistymistään ja nauttii osaamisestaan. Hän huolehtii fyysisestä toimintakyvystään, käyttää ergonomisesti oikeita soittotapoja sekä havainnoi ääniympäristöä ja suojelee tarpeen mukaan kuuloaan.

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta kuuntelemaan ja kehittämään musisointiaan sekä solistina että ryhmän jäsenenä
- ohjata oppilasta tarkastelemaan soivaa ja nuotinnettua musiikkia monipuolisesti eri näkökulmista
- ohjata oppilasta hahmottamaan musiikin rakenteita ja lainalaisuuksia
- ohjata oppilasta hyödyntämään kuuntelu- ja hahmotustaitojaan sekä musiikin historian tuntemustaan muusikkoutensa kehittämisessä.

Arviointikriteerit

- Oppilas kuuntelee omaa musisointiaan sekä solistina että ryhmän jäsenenä ja mukauttaa sen osaksi soivaa musiikillista kokonaisuutta. Hän tarkastelee soivaa ja nuotinnettua musiikkia monipuolisesti eri näkökulmista sekä hahmottaa musiikin rakenteita ja lainalaisuuksia. Hän hyödyntää kuuntelu- ja hahmotustaitojaan sekä musiikin historian tuntemustaan muusikkoutensa kehittämisessä.

Säveltäminen ja improvisointi

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta toteuttamaan teoksissa improvisoituja ja itse sovitettuja osuuksia ja säveltämään omaa musiikkia
- rohkaista oppilasta hyödyntämään musiikkiteknologian mahdollisuuksia ja työvälineitä.

Arviointikriteerit

- Oppilas toteuttaa improvisoituja ja itse sovitettuja lyhyitä osuuksia tutuissa ja turvallisissa tilanteissa. Hän osaa luoda toistettavissa olevan musiikillisen kokonaisuuden. Hän osaa hyödyntää musiikkiteknologian mahdollisuuksia ja työvälineitä.

7.5 Syventävien opintojen opintokokonaisuudet

7.5.1 Instrumenttitaidot

Instrumenttitaitojen opintojen keskeisenä sisältönä on kehittää oppilaan musiikillista ajattelua sekä pääinstrumentin soittoteknistä hallintaa ja ohjelmiston tuntemusta niin, että hän kykenee itsenäiseen työskentelyyn. Oppilas harjaantuu omaksumaan ja esittämään laajoja musiikillisia kokonaisuuksia sekä syventää kykyään musiikin tulkintaan ja musiikilliseen vuorovaikutukseen.

Silloin kun oppilaan pääaineena on instrumentti, instrumenttitaitojen syventävien opintojen päättötasona on **tasokonsertti D**, joka voi samalla toimia syventävien opintojen **lopputyönä**. Tasokonsertin vaatimustaso määritetään soittimittain erikseen. Opettaja ja oppilas suunnittelevat tasokonsertissa esitettävän ohjelman ja sen vaikeusasteen oppilaan osaamisen ja kehitysvaiheen mukaiseksi pyrkien tuomaan esiin oppilaan vahvuuksia. Tasokonsertti voidaan myös tehdä useammassa osassa.

Tasokonsertista annetaan oppilaalle **suullinen ja kirjallinen palaute**, jonka keskeisen sisällön opettaja kirjaa oppilashallintojärjestelmään. Tasokonsertissa arvioimassa ja palautetta antamassa on opettajan lisäksi kaksi kollegaa.

Solistisessa pääaineessa annetaan opetusta opintojen kulloisenkin vaiheen ja oppilaan osoittaman edistyksen mukaisesti 30 - 75 minuuttia viikossa. Nopeammin opinnoissaan edistyville pyritään näiden kehittymisen tukemiseksi antamaan enemmän opetusta, jolloin vastaavasti heidän tekemänsä tasokonsertti on ja lopputyö voi olla vaativampi ja laajempi. Soittimesta riippuen viikoittainen opetus voidaan jakaa kahteen opetusjaksoon. Henkilökohtaisen opetuksen lisäksi solistisen pääaineen opetusta pyritään täydentämään pienryhmäopetuksella.

Oppilaan edistymistä pääinstrumenttiopinnoissa seurataan **vuosikatselmuskonserteissa**. Tasosuoritusten tavoin ne pyritään tekemään konsertinomaisissa tilanteissa. Opettaja ja yksi hänen kollegansa antavat vuosikatselmuksesta oppilaalle kirjallisen palautteen, jonka opettaja tallentaa myös oppilashallintojärjestelmään.

7.5.2 Yhteismusisointi

Syventävissä opinnoissa yhteismusisoinnin merkitys oppilaan muusikkouden kehittämisessä korostuu. Instrumenttiopetus ja yhteismusisointi täydentävät toisiaan ja rakentavat yhdessä pohjan osaamiselle, jonka varaan itsenäinen musiikin harrastus ja mahdolliset myöhemmät ammattiopinnot voivat rakentua. Yhteismusisointi toteutetaan siten, että sen muodot ovat monipuolisia ja opetuksen tavoitteet toteutuvat jokaisen oppilaan kohdalla pääinstrumentista riippumatta. Oppimista edistävä koulutuksellinen näkökulma on aina ensisijainen toimintaa ohjaava tekijä.

Yhteismusisointi soittimelle tyypillisessä muodossa kuuluu jokaisen oppilaan opinto-ohjelmaan koko opintojen ajan. Jos oppilaan pääaine on jokin orkesterisoitin, hänen on valittava valinnaisista opintojaksoista myös yhteismusisointi.

Yhteismusisoinnin muotoja ovat muun muassa orkesterisoitto, kamarimusiikki ja muu pienryhmäsoitto, bändisoitto, kansanmusiikki, lied sekä soittaminen nelikätisesti. Yhteismusisoinnin opetuksen toteuttamistavat ovat suhteessa oppilaan ikään ja instrumenttitaitojen tasoon. Yhteismusisoinnin opettaja vastaa opetuksen järjestämisestä ja sisällöstä sekä merkitsee saadun opetuksen oppilashallintojärjestelmään.

7.5.3 Musiikin perusteet

Syventävissä opinnoissa musiikin perusteiden sisältöalueet ovat musiikin luku- ja kirjoitustaito, musiikin hahmottaminen sekä musiikin historian ja tyylien tuntemus. Oppilas osaa hahmottaa musiikkia sekä kuulemisen että nuottikirjoituksen pohjalta ja kykenee soveltamaan historian ja tyylien tuntemusta musiikin esittämisessä. Opetus toteutetaan ryhmä- tai pienryhmäopetuksena aiheisiin erikoistuneiden opettajien johdolla. Kaikkien opintokokonaisuuksien opetusta ei järjestetä joka lukuvuosi.

Syventävien opintojen musiikin perusteiden opinnot suoritettuaan oppilas, jonka pääaineena ovat instrumenttitaidot tai yhteismusisointi,

- osaa laulaa ja kirjoittaa perustasoa vaativampia duuri–mollitonaalisia melodioita
- ymmärtää moniäänistä ohjelmistoa
- kykenee rytminkäsittelyyn moniäänisissä ja eri tyylikausien musiikkia edustavissa teoksissa
- osaa jäsentää kuultua ja nuotinnettua musiikkia, on tietoinen sointujen käytön ja äänenkuljetuksen perusteista
- osaa soveltaa tietojaan käytäntöön esimerkiksi sointusoittimella säestämässä
- on saanut valmiuksia itsenäisesti analysoida kokonaisia tonaalisia sävellyksiä ja ymmärtää sävelteoksen muodon merkityksen
- on syventänyt oman musiikinlajinsa eri aikakausien tyylien tuntemusta
- osaa soveltaa tyyliintuntemusta musisoinnissa.

Oppilaan on mahdollista valita kahdesta etenemisvaihtoehdosta:

Comodo

- jatkoa perusasteen Moderato/Andante-vaihtoehdolle samoilla etenemisen, materiaalin ja työskentelytapojen periaatteilla kuin siinä, yhteensä ainakin 2,5 lukuvuoden verran opintokokonaisuuksia
- kaksi lukuvuoden kestoista kokonaisuutta (Comodo 1 ja 2)
- ainakin yksi muista oppilaitoksen kurssitarjottimella olevista, perus- tai syventävistä kokonaisuuksista oppilaan mielenkiinnon kohteiden mukaan; kesto yksi lukukausi tai yksi lukuvuosi kokonaisuudesta riippuen

Vivace

- jatkoa perusopintojen Allegro-vaihtoehdolle samoilla etenemisen, materiaalin ja työskentelytapojen periaatteilla kuin siinä
- antaa hyvät valmiudet myös musiikin jatko-opintoihin
- mahdollista valita oppilaitoksen kurssitarjottimella olevista syventävistä kokonaisuuksista ainakin kolme:
 - Säveltapailu (1) (yksi lukuvuosi)
 - Musiikinteoria (yksi lukuvuosi)
 - Harmoniaoppi (yksi lukukausi tai yksi lukuvuosi)
 - Musiikin historia (yksi lukukausi tai yksi lukuvuosi)
 - Musiikkiteknologia (yksi lukukausi tai yksi lukuvuosi)
 - Sovittaminen ja säveltäminen (yksi lukukausi tai yksi lukuvuosi)

- o muu erikseen vahvistettava opintojakso (yksi lukukausi tai yksi lukuvuosi)

Oppiaineiden tavoitteet määritellään tasosuoritusvaatimuksissa. Opetuksessa voidaan toteuttaa erilaisia kokeiluja ja oppiaineiden integrointia.

Kaikkia musiikin perusteiden kursseja ei järjestetä joka lukuvuosi.

7.5.4 Pop-jazz-musiikki

Pop-jazz-musiikin opinnoissa noudatetaan musiikin tyylilajin mukaisesti soveltaen samoja vaatimuksia kuin taidemusiikin opetuksessa.

7.6 Syventävien opintojen lopputyö

Opintojen aikana oppilas suunnittelee ja valmistaa musiikillista osaamistaan osoittavan laajan oppimäärän lopputyön, joka voi muodostua erilaisista kokonaisuuksista tai keskittyä tiettyyn syvennettyyn osaamiseen. Oppilas asettaa lopputyön tavoitteet ja päättää lopputyön toteutustavan yhteistyössä opettajiensa kanssa konservatorion opetustarjonnan pohjalta. Lopputyö voi olla esimerkiksi

- päättökonsertti, joka voi toimia samalla instrumenttiopintojen D-kurssina
- yhteismusisointisuoritus, jossa oppilaalla on merkittävä osuus, ja jossa esitettävä ohjelmisto on rinnastettavissa D-kurssitasoiseen instrumenttiohjelmistoon
- tehtäväkansio musiikinteoreettisista tehtävistä
- sävellys tai sovitus -portfolio

7.7 Päättötodistus

Kun oppilas on suorittanut perusopintojen lisäksi myös laajaan oppimäärään sisältyvät syventävät opinnot, hänelle annetaan laajan oppimäärän **päättötodistus**. Todistukseen merkitään oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot ja syventävät opinnot, syventäviin opintoihin sisältyvän lopputyön aihe sekä sanallinen arvio oppilaan suorittamasta taiteenalan laajasta oppimäärästä.

Oppilaalle annetaan laajan oppimäärän päättötodistus, kun hän on

- 1) suorittanut perusopintojen todistukseen vaadittavat opinnot (s. 14),
- 2) tarpeen mukaan täydentänyt opintojaan syventäviin opintoihin valmentavissa opinnoissa (s. 15),
- 3) tehnyt syventävien opintojen lopputyön ja on siihen valmistavana opintoina suorittanut vähintään neljä seuraavista opintokokonaisuuksista
 - Instrumenttiopintojen tasokonsertti D
 - Yhteismusisointi
 - Sivusoittimen 3. tasokonsertti
 - Säveltapailu (1) (yksi lukuvuosi)
 - Musiikinteoria (yksi lukuvuosi)
 - Harmoniaoppi (yksi lukukausi tai yksi lukuvuosi)
 - Musiikin historia (yksi lukukausi tai yksi lukuvuosi)
 - Musiikkiteknologia (yksi lukukausi tai yksi lukuvuosi)
 - Sovittaminen ja säveltäminen (yksi lukukausi tai yksi lukuvuosi)
 - muu erikseen vahvistettava opintojakso (yksi lukukausi tai yksi lukuvuosi)

Jos oppilaan pääaine on jokin orkesterisoitin, hänen on valittava yllä olevista opintojaksoista myös yhteismusisointi.

8 AIKUISTEN OPETUS

Aikuisopiskelijat voivat opiskella aikuisosastolla tai avoimella osastolla. Aikuisten opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt ovat samat kuin musiikin perusopinnoissa ja syventävissä opinnoissa.

Aikuisosastossa opiskelevat ne henkilöt, jotka eivät ikänsä vuoksi tai muusta syystä voi opiskella perusopinnoissa tai syventävissä opinnoissa. Aikuisosastolle voidaan ottaa korkeintaan alle 30-vuotiaita, ja osastossa opiskelemisen enimmäisaika on viisi lukuvuotta. Rehtori voi kuitenkin myöntää lisäaikaa enintään neljä lukuvuotta.

Avoim osasto on tarkoitettu ensisijaisesti musiikkiharrastuksesta kiinnostuneille aikuisille, jotka eivät ikänsä puolesta voi olla oppilaina perustasolla tai aikuisosastossa.

Solistisessa pääaineessa annetaan aikuisosastolla opetusta pääsääntöisesti 30 - 45 minuuttia viikossa ja avoimella osastolla 30 minuuttia viikossa.

9 YHDISTELMÄTAULUKKO – PERUSOPINTOJEN JA SYVENTÄVIEN OPINTOJEN KULKU

Perusopintojen todistuksen saamiseksi vaadittavat opinnot

- 1) instrumenttiopintojen 1. ja 2. tasokonsertti,
- 2) musiikin perusteiden 1. ja 2. kurssi,
- 3) osallistuminen yhteismusisointiin sekä
- 4) jokin seuraavista:
 - instrumenttiopintojen 3. tasokonsertti,
 - musiikin perusteiden 3. kurssi tai
 - musiikin perusteiden 4. kurssi.

Syventäviin opintoihin valmentavat opinnot

Perusopintojen todistuksen saamisen jälkeen oppilas voi täydentää opintojaan ja saada sitä kautta oikeuden syventäviin opintoihin. Voidakseen jatkaa syventäviin opintoihin hänen on suoritettava seuraavista yksi kurssi, jota hän ei vielä suorittanut perusopintojen todistuksen saamiseksi.

- instrumenttiopintojen 3. tasokonsertti,
- musiikin perusteiden 3. kurssi tai
- musiikin perusteiden 4. kurssi.

Syventävät opinnot - Laajan oppimäärän päättötodistuksen saamiseksi vaadittavat opinnot

Oppilaalle annetaan laajan oppimäärän päättötodistus, kun hän on tehnyt syventävien opintojen lopputyön ja on siihen valmistavana opintoina suorittanut vähintään neljä seuraavista opintokokonaisuuksista

- instrumenttiopintojen tasokonsertti D
- yhteismusisointi
- sivusoittimen 3. tasokonsertti
- musiikinteorian 1. kurssi
- säveltapailun 1. kurssi
- harmoniaopin kurssi
- musiikin historian kurssi
- sävellyksen tai sovituksen kurssi
- musiikkiteknologian kurssi

Jos oppilaan pääaine on jokin orkesterisoitin, hänen on valittava yllä olevista opintojaksoista myös yhteismusisointi.

Lopputyö voi olla esimerkiksi

- päättökonsertti, joka voi toimia samalla instrumenttiopintojen D-kurssina,
- yhteismusisointisuoritus, jossa oppilaalla on merkittävä osuus, ja jossa esitettävä ohjelmisto on rinnastettavissa D-kurssitasoiseen instrumenttiohjelmistoon,
- tehtäväkansio musiikinteoreettisista tehtävistä,
- sävellys tai sovitus –portfolio.

10 OPPIMISEN ARVIOINTI

10.1 Arvioinnin tehtävä

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan musiikkiopintojen edistymistä. Myönteisessä hengessä annettava ohjaava palaute on olennainen osa musiikin oppimisprosessia ja opettamista. Sen tarkoituksena on ohjata oppilasta omien tavoitteiden asettamiseen ja tukea häntä niiden saavuttamisessa. Arvioinnissa ja palautteen antamisessa otetaan huomioon oppilaan hyvän itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen.

Arviointi on oppimiseen kannustavaa, oikeudenmukaista ja eettisesti kestävää. Arviointia tehtäessä huolehditaan, että se kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan tai ominaisuuksiin. Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itsearviointiin ja vertaisarviointiin.

Musiikin laajan oppimäärän arvioinnin kohteita ovat

- esittäminen ja ilmaiseminen
- oppimaan oppiminen ja harjoittelu
- kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen
- säveltäminen ja improvisointi.

Perusopinnoissa oppimisen arviointi painottuu jatkuvan palautteen antamiseen siten, että se edistää asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaan itsearviointitaitojen vahvistaminen tukee tätä tehtävää.

Syventävissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilaan taitojen syvenemistä opintojen painottumisen ja lopputyön mukaisesti. Syventävien opintojen aikana ja lopputyön toteutuksessa hyödynnetään itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin tarjoamia mahdollisuuksia. Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan lopputyölleen asettamat tavoitteet.

10.2 Arviointi opintojen aikana

Oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin eri vaiheissa. Arviointi ja sen pohjalta annettava jatkuva palaute on vuorovaikutteista ja edistää oppilaiden osallisuutta. Oppilaita ohjataan oman oppimisen pohdintaan itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja kehittämällä. Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta.

Arviointi opintojen aikana perustuu opetussuunnitelmassa kuvattuihin perusopintojen ja syventävien opintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Opettaja perehdyttää oppilaan ja hänen huoltajansa arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin sekä antaa heille tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista opinnoista.

Perusopintojen päättyessä oppilas saa todistuksen suoritetuista perusopinnoista. Siinä annetaan sanallinen arvio oppilaan edistymisestä ja osaamisen kehittymisestä perusopintojen aikana. Sanallisessa arvioinnissa painotetaan oppilaan oppimisen vahvuuksia suhteessa perusopinnoille asetettuihin tavoitteisiin.

10.3 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustaminen tehdään joko perustuen selvityksiin oppilaan opinnoista tai hänen antamiinsa näyttöihin osaamisestaan. Hyväksilukemisesta päätettäessä nämä suhteutetaan kyseisen opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin.

10.4 Oppimäärän arviointi

Laajan oppimäärän arvioinnin lähtökohtana ovat oppilaan suorittamat syventävät opinnot. Arviointi kertoo, miten oppilas on saavuttanut musiikin laajan oppimäärän syventävien opintojen tavoitteet. Lopputyö arvioidaan osana syventäviä opintoja. Syventävien opintojen aikana oppilaalle annetaan mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Arvioinnin kohteet on kuvattu taiteenalakohtaisissa osuuksissa.

Laajan oppimäärän arviointi perustuu koulutuksen järjestäjän hyväksymässä opetussuunnitelmassa määriteltyihin laajan oppimäärän arvioinnin kriteereihin. Päätötodistukseen merkitään sanallinen arvio oppilaan suorittamasta laajasta oppimäärästä. Sanallinen arvio kuvaa oppilaan edistymistä ja hänen saavuttamaansa osaamista suhteessa syventävien opintojen tavoitteisiin. Sanallisessa arviossa painotetaan oppilaan oppimisen ja osaamisen vahvuuksia.

10.5 Todistukset

Kun oppilas on suorittanut laajaan oppimäärään sisältyvät perusopinnot, hänelle annetaan **perusopintojen todistus**. Todistukseen merkitään suoritettut opinnot sekä sanallinen arvio opinnoista.

Kun oppilas on suorittanut perusopintojen lisäksi myös laajaan oppimäärään sisältyvät syventävät opinnot, hänelle annetaan **laajan oppimäärän päätötodistus**. Todistukseen merkitään oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot ja syventävät opinnot, syventäviin opintoihin sisältyvän lopputyön aihe sekä sanallinen arvio oppilaan suorittamasta taiteenalan laajasta oppimäärästä.

Oppilaalle annetaan pyydettäessä osallistumistodistus hänen suorittamistaan musiikin laajan oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä.

11 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN

Oppimäärää voidaan tarvittaessa yksilöllistää vastaamaan oppilaan opiskelu- ja oppimisedellytyksiä. Oppimäärää yksilöllistettäessä menettelyt dokumentoidaan oppilashallintojärjestelmään. Oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma yhteistyössä opettajan, oppilaan ja huoltajan kesken. Yksilöllistäminen voi tarkoittaa tavoitteiden, sisältöjen, opiskeluajan, opetuksen toteuttamistavan, tarvittavien tukitoimien ja arviointimenettelyn yksilöllistämistä. Yksilöllistäminen tehdään niin, että oppilas voi kehittää taitojaan omista lähtökohdistaan. Mahdollisuudesta yksilöllistää oppimäärää annetaan tietoa huoltajille.

12 OPPILAAXI OTTAMISEN PERIAATTEET

Konservatorioon otetaan oppilaita vuosittain järjestettävillä soveltuvuuskokeilla. Kokeissa testataan hakijalta rytmin, melodian ja harmonian hahmottamistaitoja. Musiikkia jo aiemmin

harrastaneitten valinta taas perustuu pääinstrumentin mukaisesti koesoittoon tai koelauluun. Soveltuvuuskokeiden kriteerit hyväksyy oppilaitoksen johtokunta rehtorin esittelemänä opettajien valmistelun pohjalta.

Oppilaat valitaan paremmuusjärjestyksessä pääsy- ja soveltuvuuskokeen tulosten pohjalta, ottaen huomioon oppilaiden ikäjakauma, tasapainoinen soitinjakauma sekä opetussuunnitelman mukaisten opetusjärjestelyiden toteuttaminen parhaalla mahdollisella tavalla. Oppilasvalinnoista päättää rehtori.

Musiikin perusopetus on tarkoitettu pääasiallisesti kouluikäisille lapsille ja nuorille. Oppilaaksi ottamisessa kouluikäisillä lapsilla ja nuorilla on siten etusija aikuisoppilaiksi hakeutuviin nähden.

Oppilaspaikat täytetään käytettävissä olevien valtionosuustuntien puitteissa, ottaen huomioon hakijan kotikunnan myöntämä kunta-avustus. Konservatorio tarjoaa vuosittain erikseen päätettävän määrän sosiaalisin perustein annettavia huojujennuksia lukukausimaksuun.

13 YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN JA MUIDEN TAHOJEN KANSSA

Kodin kiinnostus ja tuki ovat tärkeitä opiskelumotivaatiota luovia ja ylläpitäviä tekijöitä. Edistymisen opinnoissa vaatii säännöllistä harjoittelua opettajan ohjeiden mukaisesti. Tähän varsinkin nuorimmat oppilaat tarvitsevat yleensä vanhempien apua, ja myöhemminkin asiasta voi olla tarpeen välillä muistuttaa.

Kodin ja konservatorion välisen yhteistyön tärkein alue on opettajan sekä oppilaan ja hänen vanhempiansa välillä tapahtuva yhteyttä. Opettajan ja kodin välillä tulisi vallita hyvin toimiva, luonteva, avoin ja luottamuksellinen suhde. Opettaja on oman luokkansa luokanvalvoja, joka välittää tietoa konservatorion toiminnasta ja tapahtumista sekä huolehtii omalta osaltaan oppilaansa osallistumisesta yleisten oppiaineiden opiskeluun sekä orkestereiden ja yhtyeiden työskentelyyn.

Toiminnassaan Lahden konservatorio on yhteistyöhakuinen ja -haluinen oppilaitos. Konservatorio tekee vakiintunutta yhteistyötä niin musiikkialan työelämää edustavien tahojen kuin eri oppilaitosten ja vapaaehtoiseen harrastustoimintaan perustuvien yhteisöjen kanssa.

14 TOIMINNAN JATKUVA KEHITTÄMINEN

Konservatorio arvioi antamaansa koulutusta ja osallistuu toimintansa ulkopuoliseen arviointiin. Opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja sitä edelleen kehitetään osana tätä tehtävää. Säännöllisen ja suunnitelmallisen arviointitoiminnan tarkoituksena on tukea konservatorion jatkuvaa kehittämistä. Arviointitoiminnalla seurataan toiminnan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta, tehokkuutta sekä taloudellisuutta.

Konservatorion toiminta- ja laatujärjestelmässä kuvataan keskeisimmät menettelytavat, joilla varmistetaan opetuksen ja oppimisen sekä niitä tukevien toimintojen tehokas, laadukas ja tuloksekas järjestäminen. Toiminta- ja laatujärjestelmän keskeisiä elementtejä ovat laatukäsikirja prosessikuvauksineen, opettajan opas, opiskelijan opas sekä konservatorion kehittämistyötä tukeva arviointitoiminta.